

Hanif Kureishi: Olisi vähän kerrottavaa

Railakasta emansipaatiota keski-iässä

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Hanif Kureishin *Olisi vähän kerrottavaa* (2009) on elämänaparomaani. Mielikuva tuosta elämäntavasta syntyy, jos ajattelette *Todella upeeta* (Absolute fabulous) -sarjan naisia miehinä. Romaani kertoo hyvin sosiaalisesta, ja vapaamielisestä elämäntavasta Lontoossa. Kyse on keski-ikäisten elämästä jossa ydinperheen korvaa ystäväpiiri.

Voidaan tosin sanoa niinkin, että Hanifin *Esikaupunkien Buddhan* henkilöt ovat hieman vanhentuneet. **Kirjapeto korostaa tätä mainiossa jutussaan tästä Hanifin kirjasta.**

Tähän täytyy vielä lisätä psykoanalyysi sekä "henkilökohtainen on poliittista" asenne. Nämä neli-viiskymppiset tyypit ovat varsin radikaaleja, paitsi päähenkilö, joka vain lusmuilee.

Hanif vie lukijan keskelle kiinnostavaa elämäntapaa, hänen jaaritteleva vuolautensa tuntuu joskus vain kovin löysältä kerronnalta.

Päähenkilö Jamal on toisen polven siirtolainen Pakistanista, psykoanalyttikko. Hänen paras ystävänsä Henry on kuuluisa teatteriohjaaja, punakka skottilainen kiharapäätä, hän on yhä intohimoisesti antautunut kaikkeen emansipaatioon. Henry on yllättäen löytänyt rakkauden myöhemmällä iällään, Mirjamin, joka on päähenkilön sisko.

Mirjam on päähenkilön sisko ja luku sinänsä. Hän on suuri ja tuhti nainen, täynnä tatuointeja, lävistyksiä, lääkkeitä, huumeita, vitamiineja, terveysruokia, kuohkeaa tukkapehkoa ja seksiä. Lisäksi hän on viiden lapsen äiti. Hän asuu työläiskorttelissa ja auttaa naapureita. Mirjamin keittiö on sekä sosiaalitoimisto, että pieni kaman ja varastetun tavarain myyntipiste.

Asetelma palautuu siis psykoanalyttisessa mielessä perheasetelmaan: päähenkilön sisko on rakastunut ja onnellinen tämän parhaan kaverin kassa. Sattuu vielä niin, että syällisyys nuoruusiällä tehdystä murhasta painaa. Teko ei koskaan paljastunut, mutta tämä isänmurhan tapainen rikos painaa Jamalin mieltä, ja korostaa asetelman psykoanalyttistä taustaa.

Rakkaus ja murha, nuo psykoanalyysin peruskivet, ovat kehittäneet päähenkilölle itselleen jumitilanteen

Romaanin toinen sisaruspari, Ajita ja Mustaq ovat Jamalin nuoruudenystäviä, ja ystävyys uudistuu vanhemmalla iällä. Ajita on Jamalin suuri rakkaus nuoruusvuosilta. Mustaq oli hänen outo pikkuveljensä, joka nyt on tunnettu homo ja rocktähti. Romaanin päähenkilön keskeinen elämänsolmu liittyy näihin sisaruksiin.

Jamalin paras ystävä Harry elää ikuista kriisiä, ei saa elämänsä järjestykseen. Hän kuitenkin onnistuu. Massiivisista traumoista huolimatta, tai niiden voimalla, hän onnistuu

elämään hulluna ja onnellisena. Kun hän tajuaa minkä epäsovinnaisen onnen Miriam hänen elämäänsä tuo, hän jättää potemisen sikseen.

Lusmuilevan psykoanalyytikon ja päähenkilön asema on uhattuna. Neurootikot löytävät toisensa ja ovat onnellisempia kuin hän, lisäksi heidän elämänsä on kiinnosavampaa luettavaa kuin päähenkilön.

Seuraavissa otteissa välittyy toivottavasti jotain romaanihenkilön elämäntavasta:

Miriam ja Henry olivat alkaneet käyttää vierashuonettani tapaamisiinsa. Noin kerran viikossa he kävivät teatterissa tai elokuvissa, mutta illalla he päätyivät huoneeseeni, jos olin kavereiden kanssa kapakassa, esitelmöimässä tai vain katukävelyllä pohtimassa potilaitani.

Heidän pyynnöstään olin hankkinut lukittavan kaapin, jossa he säilyttivät piiskoja, huiveja ja muita vaatteita, amyylinitraattia, hieromasauvoja, videoita, kondomeja ja kahta metallista teelävikköä. Mietin käytettiinkö näitä viimeksi mainittuja nännipuristimina vai nauttivatko Henry ja Miriam puuhiensa päätteeksi kupposen orange pekoeta.

Tämä uusi käänne johtui siitä, että Henryn asunnossa oli puhjennut kriisi. Hän oli jäänyt kiinni.

(Henry ja Jamal keskustelevat ravintolassa) Henry sanoi:

“Minähän olen siinä iässä, jolloin kuolemani vaatii minulta alituista huomiota osakseen. Olen pannut merkille, ettei eläminen ota yhtään helpottuakseen. Mutta monien taatojen lailla minä ajattelen alati nautintoa. Toiset ihmiset jaksavat aina ärsyttää, sehän on heidän tarkoituksensakin. Mutta jos he ovat näyttelijöitä, minä voin panna heidät esittämään osaa skenaarioissani. Mikäli asia on niin, niin minä olen aina pakoillut intohimojani. Luulin jo, että olin tulossa riippuvaiseksi. Minä olen yrittänyt löytää korvikkeita. Mutta minä haluan uskoa, että vielä pystyn rakkauteen.”

Henry oli aina myöntänyt, että hän oli pelännyt nauttia täysin siemauksin sukupuolielämästä. Lähes fobian vallassa hän oli karttanut sitä kauan, osaksi syyllisyydentunnosta koska oli hylännyt lapsensa.

Hän sanoi: “Muistan kuinka takavuosina eräs näyttelijäheilani kertoi, että muuan maineikas vanha mies oli kutsunut hänet käymään luonaan. Miehen vaimo teki kuolemaa vierisessä huoneessa. Mies pyysi näyttelijää paljastamaan rintansa hänen suudeltavakseen. Meidän kummankin mielestä se oli aika ala-arvoista käytöstä. Nyt minä olen tullut siksi mieheksi.

“Merkittävin sodanjälkeinen uutuus Rolling Stonesin ja vastaavien ohella oli e-pilleri, joka erotti seksin suvunjatkamisesta ja teki seksin ykkösviihteeksi. Mutta – ironista kyllä – ei pidä unohtaa, että minun kukkeimmassa nuoruudessa naiset olivat paitsi karvaisia, myös kulkivat buutseissa. Ja haalareissa. Heillä oli lyhyt piikkitukka ja isot korvarenkaat. Ja he ahersivat kadunlakaisijoina ja rakennustyöläisinä. Sitä sanottiin komeasti historialliseksi vaiheeksi. Mitä se olikin. Nyt ne naiset ahertavat Tony Blairin eteen.

“Nyt tytöt ovat taas söpöliinejä. Lontoo sykkii heidän tahtiinsa. Kesällä ihan itkettä, kun tässä kaupungissa on niin paljon saavuttamattomia kaunottaria. Mutta se karvakausi pelotti monia meistä, romantiikan suhteen. Jos pani kätensä väärään paikkaan, niin syytettiin raiskaajaksi, ja jo silloin miehet, olivat yhtä turvallisia kuin sokasta irrotettu käsikranaatti. Minä aloin uskoa, että ruumiini inhotti muita, ja muiden ruumiit taatusti inhottivat minua. Me olemme himojen riivaamaa kuonaa. Voi jumaliste, mikä sekopää minä olen.”

“Mutta nythän sinulla on Miriam.”

Hän hymyili. “Niin on. Ja suureksi ihmeekseni hän yhä pitää minusta.”

Hän tuijotti dhalinsa juoksuhiekkaa ja kertoi, että he olivat hoitaneet rakastelunsa etupäässä minun kämpilläni, kunnes eräänä iltana eivät viitsineet reissata sinne asti. Yhdentoista kieppeillä Henryn asunnon ovi oli auennut juuri kun hän hääräsi Miriamin kanssa jotakin köysien, naamioiden ja runoantologian kanssa. Ja siinä samassa Sam ja Mulemimmi (hänen poikansa Sam ja tyttöystävänsä) seisoivat heidän vieressään.

Kaikki katsoivat toisiaan, kunnes Henry vetosi yksityisyyden suojaan ja käski panna teeveden kiehumaan. Miriam päästi Henryn siteistä ja molemmat pukeutuivat. Sam ja Mulemimmi odottivat keittiössä. Bushy vei Miriamin kotiin. Kaikki menivät nukkumaan.

...

Nyt Henry sanoi: “Jamal, minun on pakko kiittää sinua: minä en ikinä uskonut kokevani näin väkevää intohimoa Miriamiin, Minä ajattelen usein epäonnistuneita romanssejani ja menetettyjä tilaisuuksiani, sitä miten rakkaus on ollut elämäni ainoa tuhoalue, mutta entäs sitten? Olenhan minä tehnyt muutakin. Mutta Miriamia kohtaan minä tunnen pakahduttavaa hellyyttä. Minä istun hänen vieressään hänen nukkuessaan, koska se rauhoittaa häntä. Ja käärin hänelle sätkät.

“Minä olen esitellyt hänet ystäville. Siitä hän hermostuu, luulee ettei hänestä ole seurustelemaan, kun kaikki ovat niin suulaita eikä hän tiedä mitään. Mutta hän on pärjännyt loistavasti, hän on rohkea, hän osaa puhua kenen kanssa tahansa. Me olemme elvyttäneet toistemme ruokahalun.

“Sitten Sam ja tyttöystävä marssivat huoneeseen kesken kaiken ja yllättävät Miriamin ja minut

“Mitä Sam sanoi?”

“No, seuraavana aamuna naista ei näy missään. Sam ja minä istutaan aamiaisella tavalliseen tapaan, mutta hän mököttää. Minua alkaa jurppia, kun hän ei ota asiaa puheeksi, kunnes hän kertoo kosineensa tyttöä ja tytön suostuneen. Mutta nyt tyttö on nähnyt minut lattialla täysin tolkuttomissa askareissa.”

“Ja sitten?”

“Samin mukaan vastedes morsio näkee minut mielessään aina tuolinjalkaan sidottuna ja tynnyrintappi persuuksissa. Minä siihen, että sehän on mitä mainioin muistikuva. Saisipa valokuvan siitä. Taitaa minulla jossain ollakin.”s.122 – 127

Hanif Kureishi: *Olisi vähän kerrottavaa* suom. Seppo Lopenen, wsoy 2009